

34808 - Yatırım Şirketlerinde Para Kaybedenlere On Nasihat

Soru

Yatırım şirketlerinde para kaybedenlere ne gibi tavsiyelerde bulunursunuz?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

1. Müslüman bir kimse; parasını harama değil, mübah olan bir alana yatırmaya çalışmalı ve şüpheli konulardan uzak durmalıdır.
2. Yatırım konusunda; parayı yönetebilen, geliştirebilen, yatırım alanında uzman olan, parayı nasıl evirip çevireceğini bilen ve güvenilen kişiyi seçmesi.
3. Mudarebe/Emek-Sermaye ortaklığı ve yatırım sözleşmesinin İslam hukukuna göre geçerli ve haram ve batıl şartlardan arınmış olması gerekir. Sermayenin veya belirli bir miktar kârın garantisi caiz değildir. Bununla birlikte iki ortağa düşen kar oranının açıkça belirlenmesi gerekir.
4. Mudarebe yapan işletmeci, insanların parasını yönetirken yüce Allah'tan korkmalı ve yönetme gücü olmadığı şeyin sorumluluğunu almamalıdır ya da işletme konusunda yetersiz kalacağını bildiği yatırımcıdan para kabul etmemelidir. İşletmeci, Mudarebe şartlarına uymakla mükelleftir. Para sahibi, parayı belirli bir ülkeye yatırmayı şart koşarsa o ülkeden sapması caiz değildir; aynı şekilde belirli bir alana yatırım yapmasını şart koşarsa, bunun dışına çıkması da caiz değildir. Kâr etmediği halde, insanları aldatıp onlara kâr ediyor gibi göstermesi caiz değildir. Yeni hissedarların sermayesini, eski hissedarlara kâr olarak vererek gerçek olmayan bir ticaret yapması büyük bir günahdır. Bu kadar kâr getiren bir işin olmadığını kesin olarak bildiği halde kâr yüzdesini yüksek göstermesi ve insanları aldatarak yatırıma çekmesi caiz değildir.
5. Yatırımcılardan elde ettiği parada Allah'tan korkması ve bu parayı işletip geliştirecek idari ve

mali açıdan uzman bir ekip sağlaması gerekir.

Yatırımda Zarar Oluşması Durumunda:

- Spekülatör, insanlara olup bitenler hakkında gerçeği bildirmeli, dürüst ve güvenilir olmalıdır.
- Eğer kendisinden kaynaklı bir aykırılık veya ihmâl gerçekleşmişse oluşan zararı karşılamalı, telafi etmeli ve sorumluk almalıdır.
- Paranın sahibi; oluşan zarardan dolayı Allah'ın takdirine ve kaderine razı olmalı; musibetin hafifletilmesi, etkilerini bertaraf edilmesi ve sermayeden kurtarılabilecek kadarının caiz ve meşru yollardan kurtarılması için çalışmalıdır.
- Kadere razı olmak; parasını kaybeden kişinin psikolojik çöküntü ve ahlaki çöküntü yaşamasını önler. Böylece delirmez, kalp krizi geçirmez, sabırlı olmayan bazı kişilerin başına geldiği gibi intihar etmez. Ayrıca kişi, şu gerçekleri unutmamalıdır:

İnsan; canına, ruhuna, malına, ailesine ve toplumuna gelen musibetleri saf şer olarak görmemelidir. Bilakis bunları mümin bir kimse hoş karşılar ve durumu doğru bir şekilde yönetirse kendisi için hayırlı olur. Hayırlı olması şu şekillerde olur:

A. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu: "Müminin hayranlık verici bir hali vardır ki, onun her işi hayırdır. Bu hal, müminden başka hiç kimsede bulunmaz. Eğer bir genişliğe (nimete) kavuşursa şükreder ve bu onun için bir hayır olur. Eğer bir darlığa (musibete) uğrarsa sabreder ve bu da onun için bir hayır olur."

(Muslim 2999)

A. Belki de Allah onun için hayır istemiştir: Ebu Hureyre r.a.'dan rivayet edildiğine göre Resulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurdu:

Allah kimin hakkında hayır murad ederse ona musibet verir." (Buhari 5645)

El Hafız, Ebu Ubeyd el-Haravi'nin şöyle dediğini aktarır: Bunun anlamı, ona mükafat vermek için ona musibetler vermesidir.

A. Belki Allah onu seviyordur: “Allah, bir toplumu sevdiği zaman şüphesiz onları (sıkıntı, musibet ve belalarla) imtihan eder. Artık kim (imtihan edildiği bela ve musibetlere) rıza gösterirse Allah’ın rızası (ve sevabı) o kimseyedir. Kim de (imtihan edildiği bela ve musibetlere) öfkelenir (ilâhî hükme rıza göstermez) ise, Allah’ın gazabı (ve azabı) o kimseyedir.”

Sahbara r.a’dan rivayetle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur: "Kimler; kendilerine bir şey verilir de şükreder, musibet görür de sabreder, zulmeder de bağışlanma diler, zulme uğrar da affederse onlar için emniyet vardır ve onlar hidayete ermişlerdir." (Taberani)

A. Yüce Allah; Kitabında kalpleri rahatlatan, tedirgin ruhları sakinleştiren bir yöntem açıklamıştır. Şüphesiz bu yöntem sabır ve tevekkül ile uygulanır. Bunu da Allah'tan gelecek en büyük mükâfatla ve Allah'ın sabredenlerin derecesini yükselttiği mükâfatla birleştirmiştir. Bu da Allah'ın yerine getireceği bir vaattir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele. Onlar; başlarına bir musibet gelince, “Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah’a aidiz ve şüphesiz O’na döneceğiz” derler. İşte Rableri katından rahmet ve merhamet onlarıdır. Doğru yola ulaştırılmış olanlar da işte bunlardır.” (Bakara: 155-157)

El-Kurtubi şöyle dedi:

Yüce Allah; musibete maruz kalan kişinin: “Biz Allah'ın kullarıyız ve biz O'na döneceğiz” sözünü bir sığınak, imtihan edilenler için şeytandan bir korunak kılmıştır. Böylece şeytan musibete uğrayan kişinin üzerinde hakimiyet kurmaz ve ona kötü düşünceler fısıldamaz. Zira o şeytan sakin olanı harekete geçirir, gizlenenleri ortaya çıkarır. Kişinin “Biz Allah’ın kullarıyız” demesi kulluğun ikrarı olup kişinin başına gelen şeylerin de onun tarafından olduğuna dair kabuldür. Zira her şeyin sahibi, mülkünde istediği gibi davranır. "O'na döneceğiz" demesi, Allah'ın bizi yok ettiğini ve sonra dirilttiğini kabul etmektir. Başında da sonunda da hüküm O'nundur. Dönüş O'nadır. Sevap ümidi de O'ndandır.

Bahsedilenlere ek olarak İstirca'nın bereketleri arasında, Ümmü Seleme r.a'nın Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in dediğini işittiği bu husus vardır:

“Herhangi bir kula bir musibet isabet eder de:

“Şüphesiz biz Allah’ın kullarıyız ve muhakkak biz ona döneceğiz.” “Ey Allah’ım! Bu musibetten dolayı beni mükafatlandır ve onun yerine bana ondan daha hayırlısını nasip buyur.” diye dua ederse mutlaka Allah Teala onu mükafatlandırır, önceki halinden daha güzel bir durum ona nasip eder.”

- A. Musibetler günahlara kefarettir. Aişe r.a’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: **“Batan bir diken bile olsa Müslüman’ın başına gelen her bir musibeti, Allah onun günahlarına kefaret kılar.”** (Buhari, Muslim)
- B. Yatırım şirketlerinin iflas haberi gibi olumsuz bir haber alındığı anda soğukkanlı ve sabırlı olmak gerekir. Bu da insanı kalp krizinden, psikolojik yıkımlardan ve sinir yıkımlarından korur. Ayrıca kişinin karşılığında sevap aldığı sabır, olumsuz haberle ilk karşılaştığı andaki sabırdır. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle buyurmuştur: “Gerçek **sabır** musibetin **ilk başa geldiği** anda gösterilmelidir.” (Buhari 1238, Muslim 926).

Nevevî şöyle demiştir: Bunun anlamı: Büyük zorluk ve meşakkatlere karşı dayanıldığı için karşılığında büyük sevaplar verilen kâmil bir sabırdır.

- A. Eğer kul, başına gelen musibetle iyi bir şekilde başa çıkarsa bu onun için bir nimet olur çünkü Allah, söz konusu musibetle bazı günahlarını kefaret eder ve kulun derecesini yükseltir.

Allah büyük de olsa musibetleri nimete çevirebilir. Ayrıca Allah bazı insanları nimetlerle de imtihan edebilir.

- A. Bir Müslüman, parasını kaybetmesinin Allah'ın kendisini aşağıladığı anlamına gelmediğinden emin olmalıdır. Allah bize zenginliğin ve fakirliğin bir imtihan vesilesi olduğunu bildirmiştir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “İnsan ise; Rabbi onu deneyip de kendisine ikramda bulunduğu anda, ona bol bol nimetler verdiği anda, “Rabbim bana ikram etti” der. Ama onu deneyip rızkını daraltınca da “Rabbim beni aşağıladı” der. (Fecr/16).
- B. Müslüman bir kimse, musibetle karşılaşan Allah'ın salih kullarını örnek alıp onları takip etmelidir. Yüce Allah, Eyyûb Aleyhisselam'ın kurtuluşunda şöyle buyurmuştur: "...Biz, ona

tarafımızdan bir rahmet verdik..." yani şefkat ve ihsanda bulunarak, ondan sıkıntısını kaldırdık ve içinde bulunduğu kederi giderdik. "...ve ibadet edenlere bir hatırlatmadır..." yani bedeninde, malında veya çocuklarında sıkıntı çekenlere bir hatırlatma vardır ve Allah'ın Peygamberi Eyüp onlar için bir örnektir. Zira yüce Allah ona bundan daha büyük bir musibet vermiş, o da Allah onu hafifletinceye kadar sabretmiş ve sevabını Allah'tan beklemiştir.

Abs denilen bir şehirden kör bir yaşlı Velid bin Abdülmelik'i ziyaret eder. Bir akşam onunla oturduğunda Velid ona durumunu sorar. Cevaben der ki: "Ey Müminlerin Emiri! Ben gecelediğim bir günde Abs'ta benden daha fazla parası, atı, devesi ve çocuğu, makamı ve çevresi olan kimse yoktu. Ancak başımıza gelen bir sel nedeniyle ailemi, çocuklarımı ve paramı kaybettim. Sadece yeni doğmuş bir erkek çocuk ile bir yavru deve dışında hiçbir şey kalmadı. Ben de çocuğun yanına gittim ve onu taşıdım, sonra yavru devenin sesini işittiğimde çocuğu alıp devenin peşinden gittim, ona yetişemeyince çocuğu yere bıraktım ve yavru devenin peşinden gittim, bu arada çocuğun bağırma sesini duydum. Çocuğun yanına döndüğümde onu kurdun yemiş olduğunu gördüm, deveyi takip ettim ve ben onu yakalayınca bacağıyla yüzüme vurdu. Gözlerimi kaybettim ve beni kafam üzerine düşürdü. Akşam kabileler arasında en zengin, en fazla çocuğa sahip ve en itibarlı iken sabah uyandığımda elimde hiçbir şeyim kalmadı. Tüm olanlar için Allah'a hamd ettim. Velid şöyle dedi: Onu Urve bin Zübeyr'e götürün ve bilsin ki; dünyada ondan daha fazla belaya maruz kalan ve daha sabırlı olan kişiler vardır.

Eğer bir musibete maruz kalırsanız cömert bir kimsenin sabrı ile sabredin, zira bu daha hikmetlidir.

Eğer bir sıkıntıya maruz kalırsanız onun için sükûnet elbisesini giyin, çünkü bu daha güvenlidir.

Kullara şikâyet etmeyin, çünkü sen merhametliyi merhametsizlere şikâyet etmiş olursun.

Birtakım musibetler insan için nimet ve hayır olabilir çünkü bir kulun fakirliği ve hastalığı onun için hayırlı olabilir. Nitekim sağlıklı ve zengin olursa nankörlük ederek haddi aşabilir. "Eğer Allah rızkı kullarının hepsine bol bol verseydi, yeryüzünde azgınlık ederlerdi." (Şura 27)

Endişelerinden yüz çevir ve her şeyi kadere havale et!

Acil hayırlar sana müjde olsun, geçmiş sıkıntıları unut!

Belki hoşnut olmadığın şeylerin sonu seni razı eder.

Belki boğaz daralır fakat evren geniştir.

Allah dilediğini yapar, buna itiraz etme!

Allah seni güzel şeylere verdi, sıkıntıları geçmişle kıyasla!

Yatırım şirketlerinin çöküşü, kişinin tüm parasını kaybettiği anlamına gelmez. Bilakis yarısı veya daha azı kendisine dönebilir. Paranın tamamını kaybetse bile bu ne dünyanın sonudur ne de umudun tükendiği andır. Şüphesiz Allah ona gelecekte başka para verebilir ve sabrederse onun zararını telafi edebilir.

1. Yalan bilgi vermek, başkalarını aldatmak, hile yapmak, dolandırmak vb. günahlardan tövbe edilmesi vaciptir. Belli bir işe yatırım yapma bahanesiyle insanlardan para alıp sonra da zarar eden şirketlere yatırım yapması gibidir, günahlardan mutlaka tövbe etmesi gerekir.

Benzer şekilde, insanların parasıyla ya da kız kardeşinin, annesinin veya eşinin birikimiyle risk alan ve bu parayla gerçekte ne yapacağını onlara söylemeyen ya da bu yatırım şirketlerine katılmak için faizli kredi alan kişi de tövbe etmelidir. Belki de gerçeğin ortaya çıkması, bu şekilde yatırım yapan kişi için gereken büyük bir ders olabilir.

1. Nasihatte bulunanlar ve daha önce bu tür maceralara karşı insanları uyardırmış kişiler; bu gibi maceralarda hatalı insanların kötümser olmamaları ve acılarını dindirmek için her türlü desteği sağlamaları yönünde ellerinden gelen yardımlaşmayı yapmaları gerektiğini bilmelidirler.
2. İslam dini ve onun samimi mensupları; yalan, hile, aldatma, ihanet, suiistimal, plansız para savurma, rastgele iş yapma, israf etme, hile ve kaybetmeye maruz bırakma gibi eylemlerin sonuçlarını hiçbir şekilde yüklenmezler. Bilakis bu tür olumsuzluklara neden olan kişi, tek başına yaptığı suçtan ve ihmalkâr davrandığı konulardan veya yalan ve sahtekarlıktan sorumludur. Başkalarına sorumluluk yüklemesi caiz değildir. Yüce Allah şöyle buyurdu:

“Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez.”

“Söylediğiniz zaman yakınınız dahi olsa adil olun”

“Adaletli olan şüphesiz bu, takvaya daha yakındır”

“Ey iman edenler! Kendiniz, ana babanız ve en yakınlarınızın aleyhine de olsa, Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun.”

1. Zarar oluştuğunda şeriat usullerine göre davranılmalıdır. Zarar sonrası kalan para, sermaye sahipleri arasında yatırılan paranın yüzdesine göre bir yüzdelle paylaşılır.

Haram komisyoncu piyasasının, borçları ve tahsil edilmemiş çekleri daha düşük miktarlarda satın alması caiz değildir. Çünkü bu, fazlalık ve vade faizini birleştirir. Şüphesiz faiz, en büyük günahlardan biridir.

1. Müslümanların birbirlerine karşı gönülleri geniş olmalıdır. Olumsuzluklar; hakarete, sövmeye, eşi boşamaya, anne babaya itaatsizliğe, akrabalık bağlarını koparmaya, başkalarına saldırmaya neden olmamalıdır.

Gücü yeten Müslümanların; sermayelerini kaybeden yoksullar, zayıflar, yetimler, dullar, yaşlılar, maddi durumu zayıf olup evlerini satanlar, yatırım için arabalarını satanlar veya işlerini tasfiye eden dar gelirli kişiler gibi sermaye sahiplerinin tazminatlarının ödenmesine mümkün olduğunca yardımcı olmaları gerekir.

Hayırseverlerin bağışladığı varlıklar, bilgi verilmeden bu tür işlere yatırılmışsa mümkün olduğunda bunların kurtarılması gerekir.

Müslüman avukatlar; zayıfların haklarını elde etmelerine yardımcı olmaya çalışmalı, hayır amaçlı biriken fonları kurtarmaya özen göstermeli, masumları temize çıkararak dini tavsiyelerde bulunmalıdırlar. Şüphesiz gösterdikleri bu çabaların sevabını Allah'tan alacaklardır.

Musibet ehline Allah telafisini versin, kendi katından onlara hayır ihsan etsin ve onlara sabır metanet versin. Şüphesiz O, rızıklandırانların en hayırlısıdır.

En iyisini Allah bilir.